

Іван Карпенко - Карий

Іван Карпенко-Карий
(1845—1907)

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

Дитячі та юнацькі роки

- Народився Іван Карпович Тобілевич 29 вересня 1845 року в селі Арсенівці на Херсонщині .
- Мати майбутнього драматурга, Євдокія Садовська, була кріпачкою, викупленою на волю своїм чоловіком.
- Батько, Карпо Тобілевич, походив із збіднілих дворян, працював прикажчиком у пана.

Будинок Тобілевичів
у Єлисаветграді

Атмосфера родинної згоди

- У родині Тобілевичів панувала душевна теплота і поетичність.
- Особливо шанували Шевченкове слово й народну пісню.
- У довгі осінні вечори жінки та дівчата за роботою співали, розповідали цікаві бувальщини.

Брати Тобілевичі:
І.Карпенко-Карий,
П.Саксаганський,
М.Садовський,
Їхня сестра Марія
Садовька-Барілотті.

Юнацькі роки

- 1859 рік – закінчивши Бобринецьке повітове училище на “відмінно”, працює писарчуком.
- 1863 рік – участь у аматорському драматичному гуртку при училищі, яким керував Марко Кропивницький.
- 1864 рік – зайняв посаду канцелярського служителя у суді.

І. Карпенко-Карий
Та М. Садовський.
1868р., Єлисаветград

Знайомство з дружиною

- Іван та Надія грали головні ролі у п'єсі Тараса Шевченка “Назар Стодоля”. Вони покохали одне одного і незабаром одружилися.
- Щастя молодій сім'ї виявилось недовгим: помирає син, погіршується здоров'я дружини.
- 1879 рік - Іван Карпович втратив матір, наступного року – дружину, потім дочку Галю і справжню берегиню сімейного затишку – бабу Настю.

Знайомство з Софією Дітковською

- 1883 - одружився з Софією Дітковською, хористкою трупи М.Старицького.

Софія Дітковська

На засланні

- 1883 рік - у жовтні за політичну неблагонадійність Івана Тобілевича звільнили з посади секретаря поліції.
- 1884 рік - через заборону жити на Україні митець оселився в Новочеркаську.
- 1883 - 1886 роки - Іван Карпович опанував професію палітурника, вечорами удосконалював створені драми, надруковані значно пізніше (деякі навіть після смерті драматурга): "Наймичка" (1887), "Мартин Боруля" (1891), "Безталанна" (1910), "Бондарівна" (1910).

Після заслання

- 1887 - отримавши дозвіл на звільнення, повернувся з дружиною Софією в Україну и оселився на хуторі, названому на честь першої дружини, Надії (у Єлисаветградському повіті). Нині хутір є історико-культурним заповідником.
- 1888 - із І.Карпенка-Карого зняли гласний нагляд. Він вступив до трупи свого брата Миколи Садовського, пізніше — до трупи іншого брата - Панаса Саксаганського.

Творчість Карпенка - Карого

- 1883 рік - у журналі “ Рада ” вперше було надруковано повість письменника “ Новобранець ”.
- Надалі митець спеціалізувався в драматургії.
- Умовно його п'єси можна поділити на такі групи:
 - 1) соціально – побутові драми;
 - 2) драми з життя інтелігенції;
 - 3) комедії;
 - 4) трагедії з історичним контекстом.
- П'єси Карпенка - Карого “ Сто тисяч ” (1891), “ Хазяїн ” (1902) досі вважають високохудожніми взірцями комедійного жанру.

Новаторство І.Карпенка - Карого

Працелюбству, цілеспрямованості й силі духу Івана Карпенка – Карого могли б позаздрити і вороги, й друзі. Він не цурався ніякої фізичної роботи, при цьому не забуваючи про творчість.

Карпенка – Карого справедливо вважають батьком української комедії, адже саме він започаткував цей жанр своїми комедіями “Сто тисяч” та “Хазяїн”.

Не було до Івана Карповича в нашому красному письменстві й трагедії як провідного жанру драматургії.

Драма “Сава Чалий” заповнила цей вакуум.

Театральна труппа
братів Тобілевичів

Участь у з'їзді театральних діячів

Разом із братами та сестрою Карпенко – Карий брав участь у I Всеросійському з'їзді театральних діячів. Саме він написав гостру за змістом доповідь, яку виголосив Панас Саксаганський. Його промова стала звинувачувальним актом тогочасній царській цензурі.

Останні роки життя

- У 1905 році лікарі виявили у драматурга невиліковну хворобу селезінки. На жаль, не допомогли найкращі спеціалісти ні в Ялті, ні в Берліні, де Іван Карпович помер 15 вересня 1907 року.
- Дружина привезла його тіло в Україну і поховала, згідно із заповітом, поряд із могилою батька в селищі Карлюжине, неподалік від хутора Надія.

Хутір Надія.
Сучасне фото

Іван Франко про І.Карпенка - Карого

“ І знов наше письменство понесло велику втрату... Чим він був для України, для розвою її громадського та духовного життя, се відчуває кожний, хто чи то бачив його на сцені, чи хоч би читав його твори; се зрозуміє кожний, хто знає, що він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім великим драматургом, якому рівного не має наша література ”.

Пам'ять про митця

Пам'ять про геніального корифея увіковічено у багатьох містах України, на батьківщині споруджено пам'ятник і відкрито літературно-мистецький заповідник “Хутір Надія”, а Київський національний інститут театрального мистецтва з гордістю носить ім'я Івана Карпенка-Карого.

Музей та пам'ятник
І.Карпенка – Карого
на хуторі Надія

